
BOUWSTENEN KOLIBRI* - PLAN: EEN VEILIGE HEROPENING VAN DE HORECA

Inleiding

Sinds 13 maart heeft de overheid in België een doorgedreven beleid gevoerd om het zorgsysteem in ons land niet te laten kapseizen onder COVID19. De noodzaak en relevantie hiervan was voor iedereen zeer duidelijk en werd dan ook integraal gesteund. De tijdelijke sluiting van de HORECA was in de lockdown-strategie dan ook een essentiële schakel.

Sinds 6 april wordt er binnen de werkgroep GEES een strategische visie ontwikkeld voor de periode waarin de maatregelen in de strijd tegen het coronavirus versoepeld zullen gaan worden. Dit stemde de HORECA tevreden én hoopvol. Niettegenstaande het pakket aan steunmaatregelen waarop men kan beroep doen, gaat de totale HORECA-sector immers gebogen onder een enorm zware druk ten gevolge van de tijdelijke sluiting.

Een 'business as usual' scenario of een heropstart van de HORECA zoals we dit gewoon waren tot 13 maart van dit jaar is uiteraard ondenkbaar in het kader van een mogelijks heropeningsplan. De HORECA-kraan opnieuw in één ruk helemaal opendraaien behoort niet tot de mogelijkheden aangezien dit nefast zal zijn voor het totale exitplan uit de lockdown omwille van de ernstige risico's voor de volksgezondheid.

Het is de echter wel de overtuiging van een representatieve groep van mensen uit diverse schakels in de HORECA-business dat er een mogelijkheid bestaat om -via dialoog met de GEES en de verschillende betrokken overheidsinstanties- tot een veilig heropstartplan te kunnen komen. Dit plan zal zich in hoofdzaak dan moeten laten kenmerken door twee sleutelbegrippen: differentiatie en fasering.

Dit document moet dan ook beschouwd worden als een basistekst vanuit een collectief dat nav de huidige COVID19-crisis in het leven is geroepen: de DENKTANK HORECA (DTH). Deze DTH wil allerminst redundantie creëren met activiteiten van de betrokken sectorfederaties. De DTH heeft weliswaar vastgesteld dat mogelijke belangenconflicten, zelfs in deze uitzonderlijke omstandigheden, een consensus of draagvlak in de weg kunnen staan. De DTH heeft zich dan ook tot doel gesteld om in eerste instantie te vertrekken vanuit een helicopterview en een 360°-benadering om tot een exitplan voor de HORECA te kunnen komen.

Het uiteindelijke doel van de DTH is om een overkoepelend en werkbaar kader te kunnen aanreiken dat rekening houdt met alle mogelijke HORECA-activiteiten ten aanzien van de nakende versoepelingsmaatregelen.

* Symbool voor lichtheid, passie en veerkracht.

1. Uitgangspunten van de nota

HORECA in België heeft een brede maatschappelijke functie. Naast een financieel-economisch belang draagt HORECA ook bij tot het sociale, fysieke en mentale welzijn van de bevolking. HORECA gaat dus niet enkel over de 60.000 HORECA-uitbatingen in ons land, maar vervult een veel fundamenteelere rol in onze samenleving. Het gaat ook niet enkel over de broodwinning van alle betrokken uitbaters én met uitbreiding die van alle toeleverende sectoren, maar om een fundamentele hoeksteen van onze cultuur en Belgische identiteit. Tot slot neemt HORECA ook een verbindende rol op binnen onze samenleving omdat de HORECA in een directe relatie staat met toerisme, recreatie, events, manifestaties, enz.

Het uitrollen van een duidelijk perspectief inzake de heropening van de HORECA moet dus in hoofdzaak als een cruciale katalysator beschouwd worden om de lockdown-passage zo snel mogelijk achter ons te kunnen laten.

De DTH heeft zich in deze fase niet gebogen over financiële steun- of herstelmaatregelen voor de HORECA. Er wordt in dit stadium in eerste instantie gestreefd naar het opstellen van een plan dat een veilige heropening moet mogelijk maken. Een financieel herstelplan is uiteraard complementair aan deze nota en is ook reeds door de leden van de DTH in zijn huidige samenstelling opgesteld. Deze nota is eveneens op eenvoudig verzoek beschikbaar.

De algemene richtlijnen die van kracht zijn in onze -tijdelijke- nieuwe realiteit (*social distancing, verhoogde handhygiëne, dragen van mondklappers, het 'Ziek?Blijf thuis'-principe en het vermijden van drukke plaatsen*) prevaleren ten allen tijde. De voorstellen in dit document zijn er dan ook op gericht om vanuit deze algemene richtlijnen een projectie te maken ten aanzien van de concrete toepassing ervan voor een veilige heropening van de HORECA.

De DTH heeft zich gebaseerd op een divers spectrum aan bronnen en informatiekanalen. Ook de situatie in het buitenland voor wat de mogelijke heropeningsplannen betreft is de afgelopen periode door de DTH voortdurend gemonitord. De maatregelen in China, Oostenrijk, Italië, Spanje, Frankrijk, Zwitserland en Nederland (zelfs indien de heropstart nog niet overal een feit is) zijn mee verwerkt in deze nota.

2. Maatregelen

De DTH is na de bilaterale gesprekken en verschillende video-conferenties afgelopen week tot de tussentijdse conclusie gekomen dat er een groot draagvlak bestaat binnen de HORECA-sector om tijdelijk restrictieve regels te aanvaarden die een traject van een heropening mogelijk moeten maken. De voorgestelde maatregelen worden als cumulatief én bindend beschouwd voor elke uitbater die voor een heropening kiest van de HORECA-zaak.

Concreet stelt de DTH volgend pakket aan maatregelen en voorschriften voor:

Maatregel	Principe
1. Hanteren van openings- en sluitingsuur	06u tot 23u
2. Beperken geluidsversterking	max 85dB
3. Uitsluitend 'zittend' consumeren	Geen consumptie aan bar (verwijderen barkrukken), statafels, rechtopstaand,... --> enkel op-een-stoel-aan-een-tafel
4. Beperken reguliere capaciteit (terras* & verbruikszaal)	Max 4 personen aan één tafel (tenzij kan aangetoond worden dat men onder één dak woont) met 1,5m** tussen elke tafel/rugleuning van de stoel en dit zowel binnen als buiten. In uitzonderlijke gevallen kunnen eventueel doorzichtige schermen geplaatst worden.
5. Verplicht gebruik van een reservatie- of registratiesysteem	Tafels kunnen enkel worden ingenomen indien de klanten zich vooraf hebben aangemeld of geregistreerd (vermijden van onnodige verplaatsingen en ikv contacttracing).
6. Uitsluitend elektronisch betalen	Geen cashbetalingen. Enkel via bancontact of mobiele applicatie, payconiq, paypal, ...

*: om oneerlijke concurrentie te vermijden tussen HORECA-zaken wordt uitgegaan van een algemene regel inzake de beperking van de beschikbare reguliere capaciteit en wordt aanbevolen om geen uitbreidingen van terrasvergunningen te overwegen.

** de impact van deze maatregel zou de beschikbare capaciteit volgens een eerste analyse van enkele architecten reduceren tot ongeveer 60% tot 80% van de reguliere capaciteit. De exacte reductie is afhankelijk van de layout van de HORECA-zaak, de verhouding aan vaste delen van de inrichting en het type tafels dat gebruikt wordt.

Deze maatregelen zullen uiteraard moeten worden ondersteund door een doorgedreven hygiëne- en desinfectiebeleid voor zowel klanten als personeel. Onderstaande niet-exhaustieve lijst is een eerste illustratie van enkele componenten die hierin aan bod zouden moeten komen. Verder overleg binnen -en buiten- de sector zal essentieel zijn in de komende weken om een finale en concrete invulling ervan te bekomen:

Hygiëne- en desinfectiebeleid voor klanten en personeel	
Personeel	Klanten
Opstellen HORECA-CORONA gids met do's & don'ts	Opstellen van HORECA-CORONA communicatie
Temperatuurcontrole (indien mogelijk testen per cyclus van 48u)	Aanbieden van handgels en desinfectiemateriaal
Aangepast sanitair- en rokersbeleid	Aangepast sanitair- en rokersbeleid
Herbekijken lay-out van de HORECA-zaak ivm begrensde capaciteit en flowmanagement	Aanbeveling ivm maximale verblijfsduur
Signalisatie en vloermarkeringen	Zelf inschenken van dranken (vb wijnfles)
Aangepast leveranciersbeleid	No free seating - respecteren wachtzones buiten en enkel onder begeleiding aan tafel plaatsnemen
Protocol inzake handhygiëne, desinfectie en dragen van mondklappers	Mogelijke assortimentsbeperkingen
Beleid inzake menukaarten, bestek, glazen, consumables, tafeldecoratie, enz...	Protocol inzake dragen van mondklappers (vb tot op het ogenblik er plaats genomen wordt aan tafel)

3. Differentiatie

De HORECA-sector bestaat uit een heel breed landschap aan type HORECA-ondernemingen. Om een duidelijk en begrijpelijk overzicht te kunnen behouden is het de aanbeveling van de DTH om uit te gaan van een beperkt aantal categorieën met het oog op een transparante communicatie van dit heropeningsplan ten aanzien van de Belgische bevolking. We denken daarbij in hoofdzaak aan vier grote clusters:

1. Hotels en verblijfsaccommodatie.
2. Eetgelegenheden.
3. Drankgelegenheden.
4. Nightlife, zaalverhuur met catering voor (grote) feesten en HORECA-evenementen .

De aanbevelingen van de DTH kunnen worden toegepast op de volledige HORECA indien men bereid is als uitbater om de finaal geldende restrictieve richtlijnen en protocols te aanvaarden.

Op die manier is er zo goed als geen discriminerend effect en kan de HORECA meteen in een 1ste fase – zo goed als integraal- veilig geopend worden, rekening houdend met de op dat ogenblik van kracht zijnde maatregelen. Enkel de laatste cluster zal wellicht pas in de 2 daaropvolgende fases -gradueel- op versoepelingsmaatregelen kunnen rekenen om zo tot een totale heropstart van de HORECA te kunnen komen na de lockdown.

De DTH realiseert zich dat een exit-plan op basis van hogervermelde logica niet evident zal zijn. Een gebrek aan discipline, onduidelijke regels, ruimte voor interpretatie van de richtlijnen, een creatieve invulling van de maatregelen, enz. voeden voor de GEES wellicht de doemscenario's wanneer er over een versoepelingsstrategie voor de HORECA wordt nagedacht.

Om de implementatie van een exit-plan voor de HORECA te kunnen vereenvoudigen is het dus cruciaal om voor de sector een veel objectievere HORECA-classificatie te kunnen hanteren.

De DTH stelt daarom voor om uit te gaan van de NACE-BEL codes voor HORECA. Deze garanderen een transparant kader dat de controle van de gedifferentieerde aanpak doorheen de verschillende fases van het exit-plan mogelijk moet maken (cfr toekenning van hinderpremie o.b.v. NACE-BEL codes in Vlaanderen).

Concreet betekent dit volgende 15 HORECA-categorieën:

	Subklasse	Omschrijving
55. Verschaffen van accommodatie	55.100	Hotels en dergelijke accommodatie
	55.201	Jeugdherbergen en jeugdverblijfcentra
	55.202	Vakantieparken
	55.203	Gites, vakantiewoningen en - appartementen
	55.204	Gastenkamers
	55.209	Vakantieverblijven en andere accommodatie voor kort verblijf
	55.300	Kampeerterreinen en kampeerauto- en caravanterreinen
	55.900	Overige accommodatie
56. Eet- & drinkgelegenheden	56.101	Eetgelegenheden met volledige bediening
	56.102	Eetgelegenheden met beperkte bediening
	56.210	Catering
	56.290	Overige eetgelegenheden
	56.301	Cafés en bars
	56.302	Discotheken, dancings en dergelijke
	56.309	Andere drinkgelegenheden

4. Fasering

De DTH verwacht niet dat elke HORECA-zaak meteen kan bediend worden in het kader van een exit-strategie. Een risico-analyse dringt zich dan ook op en zal aan de basis moeten liggen van een gefaseerde heropstart. De DTH heeft in dat verband een indicatief schema opgesteld dat uiteraard voorwerp zal uitmaken van verdere besprekingen om tot een aanvaardbare oplossing te komen.

Concreet betekent dit een heropening in 3 fases waarbij de restaurants en café's samen met de hotels opnieuw kunnen opstarten vanaf 8 juni 2020. Aangezien de hotels strikt genomen niet onder de sluitingsrichtlijn vallen voor wat betreft het aanbieden van overnachtingen, is in dit voorstel aangenomen dat alle hotels onderdeel uitmaken van de eerste fase en ze zich op die manier zullen kunnen inschrijven in de graduele heropening van hun eet- en drankfaciliteiten conform de voorgestelde maatregelen in dit exit-plan.

Pas in een 2de (en 3de) fase van de versoepelingsmaatregelen voor de HORECA zal pas rekening kunnen gehouden worden met de bijzondere HORECA-activiteiten van de hogervermelde 4de cluster. Enkele werkhypothesen worden in dat verband verder in dit document wel reeds voorgesteld. Een diepgaander en specifiek overleg dringt zich vooral op met alle belanghebbenden om daadwerkelijk ook zo spoedig mogelijk tot een oplossing te kunnen komen voor deze categorie.

De DTH stelt daarom voor om in de komende weken alle nodige gesprekken (met alle partijen) met hoogdringendheid aan te vatten om volgende -indicatieve- fasering van de heropstart van de HORECA te kunnen mogelijk maken:

	FASE 1 08.06.2020	FASE 2 in overleg	FASE 3 in overleg	DOELSTELLING 01.01.2021
56. Eet- & Drinkgelegenheden	56.101 Eetgelegenheden met volledige bediening 56.102 Eetgelegenheden met beperkte bediening 56.301 Cafés en bars	56.210 Catering 56.290 Overige eetgelegenheden	56.302 Discotheken, dancings en dergelijke 56.309 Andere drinkgelegenheden	HEROPSTART HORECA ZOALS VÓÓR 13.03.2020 ZONDER RESTRICTIES
55. Verschaffen van accommodatie	55.100 Hotels en dergelijke accommodatie 55.209 Vakantieverblijven en andere accommodatie voor kort verblijf 55.203 Gites, vakantiewoningen en - appartementen	55.201 Jeugdherbergen en jeugdverblijfcentra 55.202 Vakantieparken 55.300 Kampeerterreinen en kampeerauto- en caravanterreinen 55.900 Overige accommodatie	55.204 Gastenkamers	

De DTH ziet deze fasering als een onderbouwd en beheersbaar voorstel waarover op dit ogenblik bij alle geconsulteerde partijen in de DTH een voorlopige consensus bestaat. Vanuit de dialoog met de GEES en de overheid kan indien nodig uiteraard nog een eventuele verschuiving in de fasering overwogen worden vanuit de DTH en in overleg met de verschillende stakeholders.

Het spreekt voor zich dat de periode tussen de verschillende fases minimaal 2 (tot maximaal 4) weken zal moeten bedragen om tot een transparant versoepelings- of bijsturingsbeleid te kunnen komen in functie van de evolutie van de gezondheidsparameters (aantal besmettingen, aantal ziekenhuisopnames, aantal overlijdens, ...). Enkel op die manier hebben de wetenschappers en de overheid de garantie om de techniek van het 'pompend remmen' of de 'accordeonlogica' te kunnen hanteren.

5. Doelstelling

De DTH vertrekt vanuit de doelstelling om tot een volwaardige en veilige heropstart van de HORECA te kunnen komen zonder beperkende maatregelen tegen 1 januari 2021. De DTH is ervan overtuigd dat dit enkel mogelijk is indien er nu gestart wordt met een gefaseerd en gedifferentieerd exit-plan dat uitgaat van restricties voor de uitbating. De DTH wil hiermee de GEES en de Nationale Veiligheidsraad de nodige tools aanreiken om de hoofddoelstelling te kunnen bereiken.

Het is evenwel de overtuiging van de DTH dat elke HORECA-ondernemer steeds over de vrije keuze moet kunnen beschikken om (i) in te stappen per fase, (ii) een mogelijke instap eventueel opnieuw te herzien of (iii) te blijven kiezen voor de geldende modaliteiten nav de verplichte sluiting. De DTH ziet hierin weliswaar ook een kans voor de overheid om rond het exit-plan ook een stimulerend beleid te gaan ontwikkelen dat gericht is op een actieve participatie van de HORECA aan dit (gefaseerd) heropstartplan.

Tot slot moeten ook modaliteiten voorzien worden voor wat betreft het personeel. Er zou daarbij kunnen gedacht worden aan een lastenvermindering voor personeel. Deze beperken in tijd is iets wat de sector begrijpt. De lastenvermindering zal resulteren in behoud van werkrachten. De verminderde capaciteit van de bedrijven zal anders resulteren in een golf van ontslagen.

6. Specifieke activiteiten

1. Cateringbedrijven & overige eetgelegenheden (NACE-BEL56.210):

Gelet op de complexiteit van deze categorie van HORECA-activiteiten is de DTH ervan overtuigd dat verder overleg met de sectorfederatie UBC en de GEES aangewezen is om tot een degelijk framework te kunnen komen voor de 2de fase van de exit. Wellicht zal het aantal aanwezige personen op deze HORECA-evenementen doorslaggevend zijn voor wat betreft het uitwerken van concrete versoepelingsmaatregelen. Het spreekt voor zich dat elke mogelijkheid moet geboden worden voor deze categorie in zoverre de bepalingen vanuit het hogervermelde plan eveneens kunnen worden toegepast.

2. Discotheken, dancings & andere drinkgelegenheden (NACE-BEL 56.302):

De categorie 'nightlife' wordt door de DTH beschouwd als een specifieke cluster waar eveneens verder overleg met de sector en de GEES zich opdringt. De DTH vreest namelijk dat jongeren (oncontroleerbare) homeparty's zullen gaan organiseren in de komende maanden indien deze categorie niet wordt meegenomen in de heropeningsperspectieven. Het implementeren van een app, scannen van een QR-code bij aankomst, enz. zijn mogelijke pistes die kunnen geëxploreerd worden om ook hier een veilige heropening te kunnen overwegen. Ook kan eventueel verder wetenschappelijk onderzoek mogelijks resultaten aanreiken inzake de contaminatierisico's van deze doelgroep die dit type van HORECA-gelegenheden bezoekt (zie idee Amsterdams nachtleven).

3. Tijdelijke uitbatingen (pop-ups):

De DTH sluit een (her)opening van deze categorie aan HORECA-activiteiten niet uit zolang deze zich inschrijven in de voorgestelde maatregelen en modaliteiten in dit exit-plan.

7. Formeel kader

De DTH wenst met deze nota als basistekst in dialoog te treden met de GEES, de overheid én alle stakeholders en finaal streven naar een convenant voor een veilige heropening van de HORECA in deze COVID19-situatie.

De DTH is van oordeel dat enkel via een formeel engagement waarin de HORECA zich integraal onderwerpt aan inspectie, controle en sancties in geval van overtreding, men tot een geloofwaardig afsprakenkader kan komen.

De DTH ziet in dat verband een duidelijke rol voor de lokale besturen die desgevallend zullen moeten kunnen optreden én overgaan tot onmiddellijke sluiting (al dan niet in combinatie met een boete) in geval van overtreding.

Peer-controls en sociale controle zullen een belangrijk gegeven zijn voor het respecteren van de maatregelen. Dit is niet alleen van het allergrootste belang vanuit het standpunt van volksgezondheid, maar evenzeer om de publieke opinie ervan te overtuigen dat het op basis van de afgesproken maatregelen ook veilig zal zijn om de HORECA opnieuw te gaan bezoeken.

Het is essentieel dat alle mogelijke gronden van overtreding steeds ondubbelzinnig en objectiveerbaar zullen moeten zijn. Het openings- en sluitingsuur, het aantal decibels en de gereduceerde capaciteit o.b.v. de inachtnaam van de social distance, zijn daarbij triviale parameters.

Tot slot is het fundamenteel om in het kader van een sanctioneringsbeleid een duidelijk onderscheid te maken tussen doelbewuste overtredingen door de uitbating t.o.v. een geval van overmacht of ongehoorzaamheid vanwege de klant.

8. Randvoorwaarden

Om een gecontroleerde en veilige heropening te kunnen bewerkstelligen is het van het grootste belang dat:

- de huidige maatregelen op een afdoende wijze verder kunnen worden uitgewerkt in actieplannen en protocols ter voorbereiding van de eerste fase van de heropening,
- de HORECA-sector voldoende tijd krijgt om zich op een degelijke wijze hierop voor te bereiden,
- er voorafgaand aan de gefaseerde heropstart een duidelijke communicatie kan worden opgesteld voor het brede publiek.

9. Next steps

- Het opstarten van de dialoog met de experts, vakbonden, sectororganisatie, wetenschappers, virologen, de GEES en de betrokken overheidsinstanties.
- Uitbreiden van de DTH met stakeholders teneinde een maximaal HORECA-draagvlak te kunnen voorleggen.
- Er wordt gedacht om een online charter op te starten met de basisprincipes van een exit-plan dat kan ondertekend worden door de HORECA-uitbaters die het plan steunen..
- De hotelscholen verder inzetten als kenniscentra om (i) de algemene maatregelen uit dit plan vanuit een academische benadering te finetunen, (ii) bijkomende studies te verrichten betreffende enkele specifieke maatregelen inzake de heropening (lay-out van een HORECA-zaak, signalisatie, hygiëne- en desinfectiebeleid) en (iii) de rol te definiëren inzake monitoring van het heropeningsplan op het terrein.
- Het opstellen van de HORECA-CORONA-GIDS voor het personeel.
- Het voorbereiden van de multimediale communicatie-campagne naar het brede publiek die de krijtlijnen van een heroptart van de HORECA duidelijk uiteenzet.